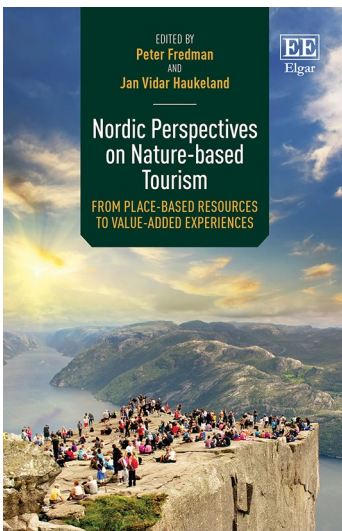

Nordiske og internasjonale perspektiver på naturbasert reiseliv

Faktaark

BIOTOUR

Dette faktaarket er basert på introduksjonen, kapittel 1 og 2 samt konklusjonen i boken *Nordic Perspectives on Nature-based Tourism*:

Fredman, P., & Haukeland, J. V. (2021). *Nordic perspectives on nature-based tourism. From place-based resources to value-added experiences.* Edward Elgar Publishing, 298 sider.

Av Peter Fredman, Jan Vidar Haukeland, Liisa Tyrväinen, Stian Stensland, Sandra Wall-Reinius, Dominik Siegrist, Kreg Lindberg og Yasmine Elmahdy

Naturopplevelser har alltid vært en viktig del av reiselivet. Naturen er også viktig i moderne reiseliv, og friluftslivet har fått et ytterligere oppsving mange steder under koronapandemien. Naturbasert reiseliv er avhengig av både spesifikke ressurser som f.eks. unike dyrearter, og av mer helhetlige ressurser som større økosystemer. Bærekrafttenkningen har slått inn, og turister etterspør i stadig større grad bærekraftige produkter. Sektoren har klart å omstille seg raskt, og effektene av naturbasert reiseliv i et bærekraftperspektiv tillegges stor betydning. Samtidig er det fortsatt mange utfordringer knyttet til negative effekter på klima, og flere destinasjoner sliter med overturisme. Koronapandemien vil sannsynligvis også påvirke den framtidige bærekraftstrategien i naturbasert reiseliv.

De nordiske landenes posisjon

De nordiske landene er viktige reisemål for dem som ønsker naturbaserte opplevelser. Resten av verden betrakter gjerne Norden som et område med felles ideer og verdier som tillit og åpenhet. Her finnes rikelig tilgang på natur og ikoniske attraksjoner som fjorder, fjell og isbreer. Dessuten deler mange av landene lange tradisjoner for friluftsliv, og allemannsretten står sterkt. Dette påvirker mulighetene for å drive med naturbasert reiseliv, og det nordiske friluftslivet får stadig mer internasjonal oppmerksomhet. I de nordiske landene finnes også en høyt utviklet infrastruktur, og klimaet er relativt gunstig med tanke på beliggenheten. Megatrender som klimaendringer, teknologisk utvikling, pandemier og politisk usikkerhet kan likevel drastisk endre forutsetningene for naturbasert reiseliv på kort tid. Derfor blir bærekraftige løsninger viktige for det naturbaserte reiselivet.

BIOTOUR utforsker nøkkelbetingelser for videreutvikling av naturbasert reiseliv i norsk bioøkonomi som sikrer næringsutvikling, robuste lokalsamfunn og bærekraftig ressursbruk. Det er et tverrfaglig forskningsprosjekt finansiert av Norges forskningsråd og ledes av Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU).

BIOTOUR

<http://www.nmbu.no/biotour>

Trender

En studie blant eksperter på naturbasert reiseliv i Norden, Alperegionen og det vestlige USA identifiserte en rekke viktige trender. Bærekraftig reiseliv, søken etter autentiske natur- og kulturopplevelser, lokal kultur og lokalt produserte produkter, mat etc. er eksempler på trender som vurderes å ha et betydelig kommersielt potensial i Norge. Andre viktige trender er økt interesse for både guidede aktiviteter og tradisjonelt friluftsliv. Trendene viser en sammensatt sektor med stadig mer spesialiserte og tilpassede aktiviteter – gjerne med økt bruk av teknologi. Helse og velvære blir også stadig viktigere, fordi naturen gir muligheter for fysisk aktivitet, rekreasjon og avkobling. Helsetrenden blir sannsynligvis enda viktigere etter koronapandemien, hvor naturen ble et trygt sted å møtes i perioder med sosial distansering.

Bred forståelse

Både turister og fastboende har koblinger til natur, landskap og lokal kultur. Derfor blir disse ressursene ofte møteplasser for reiselivet og lokalsamfunnet. Avhengig av hvordan slike møter foregår, oppstår det muligheter for både synergier og konflikter. Forutsetningene for innovasjon og bærekraftig regional utvikling i sektoren begrenser seg derfor ikke til egenskaper ved individuelle selskaper. Det trengs en bred og integrert forståelse av gitte ressurser (natur, landskap, lokalsamfunn, infrastruktur), markeder (tilbud og etterspørsel), organisasjoner (nettverk, ledelse og entreprenørskap) og produkter.

Nordiske perspektiver på naturbasert reiseliv

Målet med boken «Nordic Perspectives on Nature-based Tourism» er å bidra til en slik bred og integrert forståelse. Den presenterer funn fra en rekke studier av naturbasert reiseliv i en nordisk sammenheng; de fleste koblet til forskningsprosjektet BIOTOUR. Formålet med dette prosjektet har vært å analysere nøkkelbetingelsene for framtidens utvikling av naturbasert reiseliv i den norske bioøkonomien. Prosjektet har brukt Hardanger, Trysil og Varanger som caseområder, fordi disse destinasjonene er gode eksempler på de ulike landskapstypene som finnes i Norden.

Basert på studiene i boken foreslår vi fire områder hvor det er behov for mer forskning i fremtiden:

- En dypere forståelse av meningen med og det personlige utbyttet av naturbasert reiseliv
- Naturbasert reiseliv og bærekraftutfordringer
- Robustheten i den naturbaserte reiselivsnæringen
- Utvikling av nye naturbaserte reiselivsprodukter

For å få mer kunnskap om disse områdene trengs det flere tverrfaglige studier som kobler sammen naturvitenskapelige og samfunnsvitenskapelige perspektiver.